

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres referanse

Deres dato

Vår referanse

2025/12212

Vår dato

03.11.2025

Innspill til statsbudsjettet 2027

Det vises til tildelingsbrevet for 2025 der Kunnskapsdepartementet (KD) ber institusjonene om å fremme forslag til budsjettsatsinger for 2027 innen 1.11.2025.

UiB er et forskningsintensivt breddeuniversitet. Langsiktig arbeid, kvalitet, åpenhet, fri kritisk tenkning og tillit til arbeidet i fagmiljøene og fakultetene er grunnleggende verdier og en forutsetning for at universitetet skal lykkes med våre ambisjoner innenfor kjerneoppgavene.

UiB er bekymret for at systematiske rammekutt over mange år bidrar til å svekke de internasjonale forskningsuniversitetenes konkurransekraft. I perioden 2019 – 2025 summerer de samlede kuttene seg til om lag 240 mill. kroner for UiB. Samtidig er det forventet at antall studieplasser, avlagte studiepoeng og grader opprettholdes. For UiB viser tallene at avlagte studiepoeng økte med 10 prosent i perioden 2019-2024. Tallene for 2025 viser fortsatt vekst i avlagte studiepoeng og grader, samtidig som antall ansatte er redusert med 3 prosent fra 2024 til 2025, og med 5 prosent siden 2023. Antall ansatte er med dette det laveste siden 2018. Om utviklingen med fortsatt rammekutt fortsetter, er UiB urolig for at dette både vil svekke studiekvaliteten og universitetenes muligheter til å opprettholde forskningskvaliteten. At universitetene rammes betyr at det er langsiktige solide forskningsmiljø som bygges ned.

Et hovedanliggende for UiB er styrking av det norske forskningssystemet ved økt satsing på grunnleggende forskning med langsiktige perspektiv. Disse forutsetningene gir også viktige premisser for hvordan universitetet skal innrette budsjettet på kort og lang sikt.

Følgende områder har særlig prioritet i UiBs innspill til statsbudsjettet for 2027:

- Bygg
 - Griegakademiet, som nå startet opp og som skal ferdigstilles i 2029.
 - UiB Realfaghøyden
 - Rehabilitering av Haakon Shetelig's plass 10 – De kulturhistoriske samlinger
- Annen infrastruktur og nasjonale samarbeid
 - Forskningsfartøy G.O Sars

Postadresse

Universitetet i Bergen
Rektor
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Steinar Vestad
Telefon: 55589252
Mobil:
E-post: Steinar.Vestad@uib.no

- Skeivt arkiv
- Studieplasser

De foreslåtte tiltakene har en utgiftsramme på 470 mill. kroner for 2027, oppsummert i tabell 1. Av dette er 340 mill. kroner knyttet til bygging av Griegakademiet over Statsbyggs budsjetter. I tillegg kommer studieplasser, finansiert med satsene i ny finansieringsmodell.

Tabell 1. Innspill til satsinger i statsbudsjettet for 2027.

Prioritet		2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	SUM
Pågående	Griegakademiet									
	Griegakademiet, bygging* (statsbygg)	285	135	133						553
	Griegakademiet, utstyr	55	120	10						185
Nye prosjekt										
	1 Realfaghøyden**									
	Realfag- og Fysikkbygget, forprosjekt	80	80	80	30					270
	Avlastningsbygg - Allègaten 64, bygging				250	450	320			1 020
	Fysikkbygget, bygging						100	300	200	600
	Realfagbygget, bygging							100	200	300
	Realfaghøyden, utstyr og midlertidigheter						150	200	200	550
	2 De kulturhistoriske samlinger									
	De kulturhistoriske samlinger, forprosjekt		30	30						60
	De kulturhistoriske samlinger, bygging				300	320	320			940
	3 G.O Sars	50								
	SUM	470	365	253	580	770	890	600	600	4 478

*Inngår i Statsbyggs budsjetter, forutsetter husleiekompensasjon fra 2029.

** UiB Realfaghøyden, bygg og utstyr vil totalt summeres til 7,5 mrd. kroner t.o.m 2039.

Bygg

UiB reviderte i 2025 sin [Masterplan for areal](#) for perioden 2025 - 2040. I tillegg til prosjekter som UiB planlegger å realisere innenfor egen ramme, inneholder planen også tre prioriterte prosjekter som vil kreve bidrag fra statsbudsjettet. Griegakademiet har startet opp og plan for finansiering er synliggjort i dette forslaget. Følgende nye prosjekter har prioritet:

- Rehabilitering av [UiB Realfaghøyden](#)
- Rehabilitering av Haakon Shetelig's plass 10 – De kulturhistoriske samlinger

UiB arbeider systematisk med å oppgradere, utvikle og effektivisere egen bygningsmasse. UiB registrerer at det siden 2015 er tildelt om lag 50 mrd. kroner fra KD til bygg for de selvforvaltende institusjonene. UiB er tildelt knappe 2 mrd. kroner av dette beløpet. Det blir vesentlig at UiB tilføres ressurser slik at institusjonen settes i stand til å forvalte en oppgradert bygningsmasse som gjør det mulig å ivareta vårt samfunnsoppdrag.

UiB Realfaghøyden: Bygg for naturvitenskap og teknologi

Prosjektet [UiB Realfaghøyden](#) gjennomgår nå kvalitetssikring (KS1) som planlegges levert ved utgangen av 2025.

UiBs realfagsmiljøer utgjør en vesentlig del av den nasjonale FoU-kapasiteten. Omtrent 20 prosent av innsatsen innen naturvitenskap i Norge – og dermed en betydelig del av Norges fremtidige evne til innovasjon og teknologisk utvikling befinner seg på UiB. Hele 36 prosent av UiBs egne FoU-årsverk er innenfor dette området.

UiB Realfaghøyden skal legge til rette for ny kunnskap som fremmer omstilling, verdiskaping og bærekraft. Denne satsingen på UiBs store realfags – og teknologimiljø er kritisk viktig for å sikre videre utvikling og styrking av Norges naturvitenskapelige og teknologiske kompetanse og kunnskapsbase. Infrastruktur for undervisning, eksperimentell forskningsvirksomhet, innovasjon og IKT som ivaretar arbeidsmiljø og fellesfunksjoner er en viktig forutsetning. Prosjektet vil bety en kraftig styrking av de viktige utdanningene som skal støtte opp under en nasjonal realfagssatsing og gi et kompetanseløft for næringslivet. Sterke samarbeidspartnere som NORCE og Nansensenteret er lokalisert i umiddelbar nærhet.

Både Realfag- og Fysikkbygget har overskredet teknisk levealder, og må rehabiliteres for å møte fremtidens behov for moderne laboratorier og forskningsinfrastrukturer som er fundamentet for å drive eksperimentell virksomhet.

Prosjektet innebærer totalrehabilitering av Realfagbygget og Fysikkbygget, samt etablering av et avlastningsbygg på ca. 14 000 m². Dette konseptet kom best ut i konseptvalgutredningen fra 2024 fordi det har minst ulemper for fagmiljøene og studentene i byggeperioden, har lavest samlet kostnad og er den beste løsningen for forskning og utdanning. I tillegg medfører anbefalt konsept en arealeffektivisering for UiB på ca. 3.000 m². Konseptet har et totalareal på 71.000 m², og anbefalt styringsramme på bygg og brukerutstyr på 7,5 mrd. kroner.

For å sikre kontinuitet i forskning og utdanning i rehabiliteringsperioden er det avgjørende at det finnes tilstrekkelige og hensiktsmessige lokaler og infrastruktur tilgjengelig gjennom hele i prosjektperioden. Utredningen dokumenterer at det er mer kostnadseffektivt å bygge et avlastningsbygg enn å leie lokaler til dette formålet. Kostnader til leie og bygging av midlertidige lokaler med brukerutstyr, varierer fra ca. 0,3 til ca. 2 mrd. kroner i de utredede alternativene. I tillegg er det stor usikkerhet rundt tilgjengelighet og egnethet av slike arealer innen rimelig avstand til campus. Et avlastningsbygg vil dermed være både en strategisk og praktisk investering for å opprettholde aktivitetene i byggeperioden, og de nye lokalene gjør det mulig for UiB å avhende andre arealer i etterkant. Når UiB avhender lokaler som i dag leies i markedet, innebærer det at anbefalt konsept samlet sett gir en reduksjon i UiBs arealbruk, selv om det bygges et nybygg på 14.000 m².

Arbeidet med etablering av avlastningsareal (nødvendig før rehabilitering av de to store byggene kan starte) og arbeidene med selve rehabiliteringen er komplekst og omfattende. Tidsrammen fra oppstart forprosjekt til ferdigstillelse vil være ti til tolv år, og Fysikkbygget og Realfagbygget vil da ha en teknisk levealder på henholdsvis 70 og 60 år. Det er derfor kritisk viktig for virksomheten at regjeringen gir sin tilslutning til Statsbygg og UiBs anbefalte konsept for rehabilitering, og at videre planleggingsarbeider pågår uten opphold. I forslag til statsbudsjett for 2027 bes det om 80 mill. kroner til igangsetting av forprosjekt.

Rehabilitering av Haakon Shetelig's plass 10 – Universitetsmuseet - De kulturhistoriske samlinger

Universitetsmuseets kulturhistoriske samlinger er ikke lenger tilgjengelige for publikum, og museet er ute av stand til å oppfylle sitt lovpålagte samfunnsoppdrag. Samtidig er det identifisert omfattende utviklingsbehov som krever investeringer uavhengig av valgt løsning. På oppdrag fra KD leverte UiB i 2025 en idéfaseutredning for De kulturhistoriske samlingene, med mål om å få starte utredning av løsninger i konseptvalgfase i 2026.

De identifiserte gevinstene utledet av prosjekt- og effektmålene peker mot at en investering for Universitetsmuseets kulturhistoriske museumsbygg vil gi betydelig verdi for både samfunnet, universitetet og brukere i fremtidige generasjoner. Gevinstene understøtter UiBs samfunnsoppdrag og styrker Universitetsmuseets rolle som formidler og kunnskapsarena, læringsmiljø og møteplass mellom academia og offentligheten.

De kulturhistoriske samlingene med 2,5 millioner gjenstander er unike i Europa og er en uvurderlig del av vår kulturarv som samfunnet må få tilgang til.

Universitetsmuseets samlinger er av en størrelse som krever store areal for utstillinger. En helhetlig formidling av disse særdeles viktige samlingene og de store fortellingene der et bredt spekter av gjenstander stilles ut, kan ikke realiseres uten et rehabilitert bygg. Bygget fra 1927 har ikke areal som tilfredsstiller dagens krav til publikumsareal og moderne kommunikasjonsformer. Det mangler også fasiliteter som verksteder, varemottak og areal for skiftende utstillinger. UiB har ikke alternative egnede arealer for utstillinger av det omfang det her er snakk om.

I påvente av rehabilitering bevilget Universitetsstyret midler for perioden 2024 - 2026 til et omfattende prosjekt for sikring av gjenstander og tømning av HS10. I brev fra KD av 22. oktober 2025 gis UiB mandat til å sette i gang en konseptutvalgsutredning (KVU) for de kulturhistoriske samlingene. Målsettingen er at dette arbeidet ferdigstilles i 2026/2027. Departementet legger til grunn at UiB dekker kostnadene for utredningen og en eventuell ekstern kvalitetssikring av denne. I denne saken bes det om 30 mill. kroner til igangsetting av forprosjektering i 2028.

Studieplasser

Utdanningen ved UiB er forskningsbasert og nært koblet til kunnskapsutviklingen. UiB har et tett samarbeid med private og offentlige aktører med mål om å utvikle kunnskapsbyen Bergen som et nasjonalt og internasjonalt kunnskapsentrum. Universitetet har flere fagmiljøer der etterspørselen etter studieplasser er stor. I dette innspillet prioriteres særlig studieplasser innenfor følgende fagmiljø: Medisinerutdanningen (Vestlandslegen), Psykologi (profesjonsstudiet), IKT, Kvanteteknologi, Fiskehelse og PPE.

Til sammen bes det om 113 nye studieplasser i 2027. Oversikt er gitt i tabell 2 nedenfor.

Tabell 2. Forslag nye studieplasser i 2027

Nivå	Studieprogram	Plasser
Profesjon, 6 år	Medisin	20
Profesjon, 6 år	Psykologi	13
Bachelor, 3 år	IKT	20
Master, 2 år	IKT	15
Int. master 5 år	Kvanteteknologi	10
Int. master 5 år	Fiskehelse/akvamedisin	10
Bachelor, 3 år	PPE (statsvitenskap, filosofi og økonomi)	25
SUM		113

Medisinerutdanningen (Vestlandslegen)

Videre utbygging av [Vestlandslegen](#) har en særlig høy prioritet ved UiB.

Vestlandslegen var UiB sitt innspill til [Grimstadutvalget](#) råd om å øke utdanningskapasiteten i de norske medisinerutdanningene. Modellen innebærer en regional studiemodell der de tre første årene gjennomføres i Bergen, deretter tre år i Stavanger, Haugesund eller Førde, slik at ressurser og kompetanse på hele Vestlandet kan bygges ut og tas i bruk. Lokale helseforetak og kommunehelsetjeneste på hver lokalitet får dermed et helhetlig utdanningsansvar for den kliniske delen av studieløpet. Formålet er å utvikle campuser for medisinerutdanningen fremfor nye studiesteder, i tråd med anbefaling fra Grimstadutvalget.

Vestlandslegen vil samtidig dra nytte av den erfaringen og kompetansen som allerede eksisterer innenfor et *integrert studieløp* i medisin.

UiB har de siste årene mottatt finansiering til 40 studieplasser til etablering i Stavanger, 20 studieplasser i Førde og 20 studieplasser i Haugesund. UiB har dermed mottatt 80 av de forventede 110 nye studieplassene i den nasjonale opptrappingsplanen for medisinerutdanninger. For 2027 bes det om ytterligere 20 studieplasser til videre oppbygging i tråd med Grimstadutvalgets anbefalinger.

Profesjonsstudiet i psykologi

Lovfestingen av psykologer i kommunene utløser et behov for inntil 2.000 nye psykologstillinger til forebyggende, helsefremmende og lavterskel tilbud innen psykisk helse, rus og kriseintervensjon. Det er allerede stor underdekning på psykologkompetanse i det offentlige, og UiB har sterke kompetansemiljøer som kan etablere ny utdanningskapasitet.

UiB vil gjennom Helsecampus Årstadvollen og samarbeidet med helseforetak og kommuner kunne bidra til å fylle en regional og nasjonal oppgave gjennom utdanning av psykologer inn mot primærhelsereformen.

Studieprogrammet er svært attraktivt med stor søkermasse og det bes om 13 nye studieplasser til profesjonsstudiet i psykologi i statsbudsjettet for 2027.

IKT

Regjeringen anser det som svært viktig med demokratisk kontroll over digitaliseringen av samfunnet. Det er store muligheter innen effektivisering, verdiskaping og forenkling i både det offentlige, næringslivet og samfunnet ellers. Samtidig er det store trusler for personvern, propaganda, pålitelighet av samfunnsviktige tjenester og digital sikkerhet. Næringslivet har gjentatte ganger uttrykt bekymring for udekket og økende rekrutteringsbehov innen IKT-kompetanse på tvers av alle bransjer.

Universitetet i Bergen utmerker seg med en stor faglig bredde i IKT-relaterte studieprogram på bachelor- og masternivå innenfor IKT-sikkerhet, kunstig intelligens og maskinlæring, informatikk, informasjonsvitenskap, datateknologi og digital kultur. I tillegg tilbys et 5-årig integrert masterprogram (siv. ing.) innenfor informasjonsteknologi og økonomi (ITØK) og data science, som har blant de høyeste karaktergrensene ved UiB, og som møter stor interesse fra næringslivet. På bakgrunn av dette bes det om 20 nye 3-årige bachelorplasser innen IKT og 15 nye 2-årige masterplasser innenfor IKT, for å styrke både siv.ing. programmene og for å øke kapasiteten i bachelor- og masterprogrammene.

Kvanteteknologi

Forventningene til kvanteteknologien er store: Fremtidens kvantedatamaskiner skal løse oppgaver dagens datamaskiner ikke klarer. Dette omfatter blant annet kvantekryptografi for sikkerhet, nye medisinske oppdagelser og sensorteknologi for navigasjon. Flere land investerer nå betydelige summer i kvanteteknologi og i Norge er arbeidet med en nasjonal kvantestrategi igangsatt i 2025.

UiB har flere fagmiljø som har god kompetanse og forskningsaktivitet i feltet, og det er nå flere søknader under utarbeiding som vil kunne styrke den videre utviklingen gjennom senteretableringer.

Tilgang på kompetente kandidater innen kvantefeltet er blitt holdt frem som en svært viktig faktor for å få opp den nasjonale konkurransekraften. UiB vil ta en tydelig rolle innenfor utdanning. Etablering av et 5-årig, integrert masterprogram vil være viktig for å styrke satsingen på kvanteforskning videre, gi tilgang på kompetente kandidater til fremvoksende industri, og styrke UiBs industrisamarbeid. Det bes derfor om 10 nye studieplasser til å bygge opp et slikt studieprogram.

Fiskehelse

Profesjonsstudiet i fiskehelse – akvamedisin er et 5-årig profesjonsstudium og har autorisasjon med reseptrett fra Mattilsynet. Fiskehelsebiologens oppgave er å ivareta fiskehelse og fiskevelferd og er derfor svært viktig for havbruksnæringen som i dag sliter med sykdom. Studiet gir studentene undervisning bl.a. knyttet til forebyggende helsearbeid, diagnostisering, rådgivning og behandling av sykdommer. Det er i dag stor søknad til studiet samtidig som det er underdekning i havbruksnæringen. En økning i studieplasser dekker derfor et kritisk behov i en næring som representerer Norges nest største eksportnæring.

UiB ber om 10 studieplasser til profesjonsstudiet i fiskehelse – akvamedisin.

PPE (Philosophy, Politics and Economics)

UiB ønsker å etablere et tilbud i PPE (philosophy, politics and economics). Programmet vil være et tverrfaglig studium som kombinerer filosofi, statsvitenskap og økonomi. Denne fagkombinasjonen gir en unik mulighet til å forstå verden og til å utvikle ferdigheter som er nyttige i en rekke ulike sammenhenger. Dagens utfordringer med press på demokratier, nye og alvorlige internasjonale konfliktområder, og klimaproblemer som fordrer både nasjonale og internasjonale tiltak, innebærer et behov for økt kompetanse om grunnlaget for politikkutforming.

Det bes om 25 studieplasser til oppretting av et slikt program.

Annen infrastruktur og nasjonale samarbeid

For forskningen er det kritisk viktig å ha tilgjengelig forskningsinfrastruktur som vektlegger nasjonalt og internasjonalt samarbeid. UiBs innspill til Statsbudsjett 2027 er rettet inn mot infrastruktur som er del av nasjonale samarbeid på områder der Norge har kompetansemiljøer på høyt internasjonalt nivå.

G.O. Sars

Hav er et av hovedelementene i Regjeringens Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019–2028 (Meld. St. 4, 2018-2019). At det finnes et tilstrekkelig antall moderne forskningsfartøy er avgjørende for den marine satsningen.

UiB er nasjonalt og internasjonalt ledende på marin forskning og har i de seneste årene økende suksess i eksterntfinansierte forskningsprosjekt rettet mot dyphavet, marine ressurser og klima, der tilgang til tid på forskningsfartøy er en kritisk forutsetning.

Et av forskningsfartøyene er G.O. Sars, som ble levert i 2003 og eies av Havforskningsinstituttet (HI). HI disponerer 75 % av skipets tid mens UiB disponerer de resterende 25%. Driftskostnadene deles proporsjonalt med brukstiden. Hovedoperasjonsområdet er Barentshavet, Norskehavet og Nordsjøen, men fartøyet har også gjennomført tokt til Den midt-atlantiske rygg og til Antarktis. G.O. Sars er ett av få forskningsskip i Norge som kan være moderskip for det avanserte utstyret som ligger i Dyphavssatsingen (Oppdatert Ægir 6000 og nyanskaffet AUV fra Kongsberg). Fortsatt tilgjengelig skipstid på G.O. Sars er en forutsetning for dyphavssatsingen og for det avanserte utstyret i særdeleshet

Alderen gjør at skipets ytelse nå er gradvis nedadgående, og den operative tilgjengeligheten vil avta som følge av flere svekkede systemer, flere feil og økt leveringstid på reservedeler i de kommende årene.

Skipsteknisk er fartøyet konstruert og bygget for en levealder på ca. 40 år, men for å opprettholde skipet som en topp forskningsplattform de kommende 15 - 20 år er det nødvendig med en oppgradering av mange av skipets systemer nå.

Midtlivsoppdateringen vil gi skipet øket kapasitet og bedre operativ tilgjengelighet i den resterende levetiden. Skipet vil bli satt tilbake til sin relative posisjon fra levering i 2003 som et av Europas aller beste forskningsfartøy. Uten midtlivsoppgradering vil skipet gradvis tape sin verdi som forskningsplattform ettersom utstyr vil få dårligere ytelse sammenlignet med moderne utstyr. Skipet vil på sikt heller ikke kunne

opprettholde samme kapasitet (tilgjengelige toktdøgn multiplisert med mulig produksjon av data) ettersom defekt utstyr vil bli tyngre å vedlikeholde og reparere.

Midtlivsoppdateringen vil representere muligheter for norske leverandører til å få et høyteknologisk oppdrag. Foreslåtte tiltak vil også spare drivstoff og redusere karbonavtrykket.

En midtlivsoppdatering vil være betydelig mer omfattende enn de ordinære «klassingene»¹ som dekkes av HI og UiB. UiB spilte også inn dette arbeidet til Statsbudsjett 2026, men i regjeringens forslag ligger dette ikke inne. Kostnadsestimater fra HI antyder kostnader i størrelsesorden 200 mill. kroner 25% skal dekkes av UiB (tilsvarende disposisjonsrett). På dette grunnlag bes om en bevilgning på 50 mill. kroner til ekstraordinært vedlikehold på G.O.Sars for 2027.

Skeivt arkiv

Skeivt arkiv er nasjonalt kunnskapssenter for norsk skeiv historie. Arkivet tar vare på, dokumenterer og formidler den skeive historien. Arkivet ble opprettet av et enstemmig Storting i 2015, plassert ved Universitetsbiblioteket i Bergen, og har hatt fast driftsstøtte over statsbudsjettet siden 2016. Siden da har både omfanget av arkivet og behov for kunnskap innenfor feltet vært i sterk vekst. Til tross for dette har det ikke vært vekst i arkivets driftsbevilgning. Dette, og det faktum at det nasjonale oppdraget både gjelder *dokumentasjon*, med tyngdepunkt på innsamling av arkiv og gjennomføring av livsminneintervju, og *formidling* i bred forstand, gjør at det nå er stort press på Skeivt arkiv sine ressurser. På dette grunnlag bes det om at arkivets driftsbevilgning styrkes med 3 mill. kroner.

Bedre tilgang til helsedata ved gjenbruk av infrastrukturer i UH-sektoren

Kunnskapsdepartementet har i samarbeid med Helse og omsorgsdepartementet gitt de tre universitetene UiO, UiB og NTNU i felles oppgave å etablere en nasjonal infrastruktur for personsensitive data med virkning fra 1. januar 2026. Dette skal skje gjennom å videreutvikle eksisterende infrastrukturer på de tre universitetene for nye brukergrupper og møte kravene i det europeiske helsedataområdet EHDS. I eget brev fra september 2025 har departementet bedt om forslag til hvordan denne oppbygningen bør skje de kommende årene. Vi viser derfor til eget svar på dette og at man gir disse infrastrukturene en tilstrekkelig finansiering slik at man kan realisere målene som er satt.

Margareth Hagen
rektor

Tore Tungodden
universitetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrifter.

¹ En klassing går ut på at skipet tilfredsstiller "klassens" krav til bl.a. sjødyktighet og sikkerhetsutstyr. Dette går på skrog, maskineri, sikkerhet etc. For større skip er det klassing når de bygges, deretter hvert 5. år, der klassing ved 20 år en mer omfattende gjennomgang enn de øvrige.

